

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 4. februarija 1885.

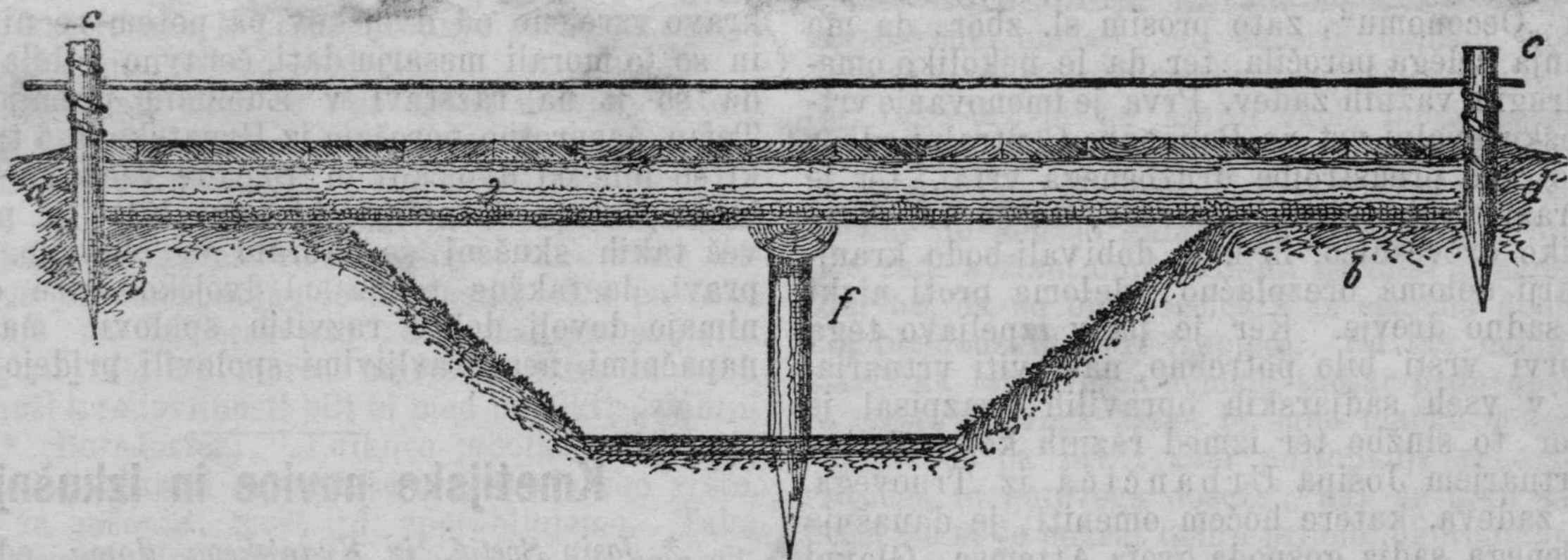
Obseg: Premakljiv most. — Razpis štirih premij. — Občni zbor c. kr. kmetijske družbe 28. dne januarija. — So li dvojčki za pleme? — Kmetijske novice in izkušnje. — Kako nam je sadno drevje na stalnem mestu pravilno oskrbovati? (Dalje.) — Jeli bi bila zasebna nemška ljudska šola v Ljubljani občekoristna? — Spomenica, katero so slovenski državni poslanci dne 30. januarija t. l. izročili naučnemu ministru. — Zamet v stepah. (Dalje.) — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar

Gospodarske stvari.

Premakljiv most.

Kmetovalec je v izvrševanju svojega posla dostikrat prisiljen, voziti po tleh, na kojih ni vzdrževanega pota. Naravno je, da na tacih tleh najde tudi jarke,

praviti premakljiv most, kateri se lahko prenese iz enega kraja v drugega, ali pa se, kedar je nepotreben, doma spravi. Tak premakljiv most (glej podobo) se tako-le napravi: Vzamejo se trije poldrugi meter dolgi bruni *a*), koji se počez čez jarek položé. Z deskami ali drugim lesom se ti bruni pokrijejo, ter se na obeh koncih mosta zabijejo v tla kolci *c*), ki branijo deskam, da se ne pregibajo. Ti kolci se lahko na robu

čez katere mora svoj voz spraviti. Ker je pa vožnja v tacih krajih le redka in le v gotovih slučajih in časih, na pr. ob žetvi, ob vožnji lesa iz gozda itd., ne spleča se mu delati čez jarke mostov, ki bi stalno na mestu ostali. V enakem slučaju priporoča se na-

mosta še zvežejo z drogom, ki ob enem služi za držaj. Tam, kodar bruni ležijo na rušnji, odkoplje se ledina in prst, ter na obeh koncih mosta nasuje. Če so jarki posebno široki, mora se most s kolom *f*) podpreti.

Razpis štirih premij.

C. kr. kmetijska družba kranjska razpisuje s tem natečaj za štiri premije po 100 gld. onim gospodarjem, kateri se zamorejo izkazati z dobro urejeno sadno sušilnico za sušenje srednjo-velikih in velikih množic sadja.

Oni kranjski gospodarji, kateri se za eno teh premij potegovati nameravajo, izkažejo naj se do 1. julija 1885. pri centralnem odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, da so

1. v času, pričénši od dneva razglašénja tega razpisa do 1. julija 1885. sozidali si sadno sušilnico, in da je

2. sadna sušilnica take sostave, da je z njo mogoče sadje umno sušiti, ter da so izdelki za kupčijo ugodni.

Dokazi k prvi točki obstojé iz potrdila občinskega predstojništva, k drugi točki pa iz tacega popisa ali načrta sušilnice, da je mogoče iz njega posneti sestavo sušilnice.

Opozorjamo vse one, koji se mislijo za te premije potegovati, da bodo imeli oni prosilci prednost, kateri se bodo zamogli izkazati s posestvom užé na Kranjskem izkušene sadne sušilnice, kakor je popisana v „Kmetovalcu“ šte. 16. leta 1884. in v „Novicah“ šte. 40 leta 1884.

Na posebno željo dá podpisani centralni odbor radovoljno potrebne podatke in nasvete.

Centralni odbor c. kr. družbe kmetijske
v Ljubljani 1. svečana 1885.

Karol baron Wurzbach-Tannenberg,
predsednik.

Gustav Pirc,
tajnik.

Občni zbor c. k. kmetijske družbe

28. dne januarija 1885.

Gospod družbeni podpredsednik Jos. Fr. Seunig otvoril je občni zbor na mesto obolelega družbenega predsednika gosp. barona Wurzbacha ob 11. uri dopoldne. S svojo navzočnostjo počastila sta občni zbor gg. deželni predsednik baron Winkler in deželni glavar grof Thurn.

Predsednik g. Seunig pozdravi zbrane ude ter naznanja, da so skoraj vse c. kr. kmetijske družbe v Avstriji imenovalе svojim zastopnikom pri zboru gosp. bar. Wurzbacha, hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo g. tajnika Gustava Pirca in c. k. kmetijska družba v Innsbuku g. odbornika Brusa.

K drugi točki programa: „Poročilo o delovanju centralnega odbora“ poprime besedo družbeni tajnik Gustav Pirc: Visoki zbor! Ker so gg. članovi kmetijske družbe dobili uže tiskano poročilo o delovanju centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe kranjske od poslednjega občnega zbora 21. novembra 1883. leta do konca 1884. leta, uže kot prilogo „Kmetovalcu“ in „Oeconomu“, zato prosim sl. zbor, da me oprosti branja celega poročila, ter da le nekoliko omenim dveh drugih važnih zadev. Prva je imenovanje vrtnarja za poskuševalni vrt na Poljanah. Centralni odbor je uvidel potrebo preustrojenja družbenega vrta, ter je po daljših razpravah pritrdil nasvete, da se vrt spremeni v veliko drevesnico, iz koje dobivali bodo kranjski gospodarji deloma brezplačno, deloma proti nizki ceni dobro sadno drevje. Ker je pa v izpeljavo tega načrta v prvi vrsti bilo potrebno nastaviti vrtnarja, ki je vešč v vseh sadjarskih opravilih, razpisal je glavni odbor to službo ter izmed raznih kompetentov si izbral vrtnarjem Josipa Urbančiča iz Trnovega.

Druga zadeva, katere hočem omeniti, je današnja izložba sušenega sadja gospoda grofa Attemsa. Glavni odbor vé, kakošno važnost ima sadjarstvo za našo deželo, zato ga je to tudi napotilo, da je odposlal meseca novembra p. l. gosp. odbornika dr. Poklukarja in mene v Gradec k shodu c. kr. društva avstrijskih pomologov, da se tam podučiva o zdajšnjem stanju sadjarstva, posebno pa zato, da si ogledava osrednjo postajo za razpečevanje sadja in zelenjade v Liebenau-u pri Gradcu. Glavni odbor vé, ako priporoča gospodarjem se poprijeti sadjarstva, da mora tudi on ob enem preskrbeti in omogočiti razpečevanja sadjarskih pridelkov. Ob priliki dobrih letin, kakor na pr. letos, ko je vsled obilega sadja le težko sadje po dobri ceni v denar spraviti, priporoča se sušenje sadja. Zdajšnji pri nas običajni način za sušenje sadja je še po vsem nedostaten, izdelek za kupčijo skoraj popolno nerabljev. Sušenje sadja po ameriškem načinu dá pa jako lep izdelek, kakor se gospodje člani iz razstavljenega sadja zamorejo prepričati, in kmetijski družbi bode zavod grofa Attemsa v Liebenau-u v tej stroki uzor, po katerem se bode ona po svojih skromnih močéh ravnala.

Predsednik Seunig popraša, ali kedó k tej točki programa želi govoriti, in ker se nihče ne oglasi, pozivlje gospoda odbornika Brusa. ki je društveni blagajnik, da poroča o tretji točki programa: „Predlog družbenega računa za leto 1883. in proračun za leto 1885.“

Ker je tudi računski izkaz družbe tudi uže dlje časa v rokah, poroča g. Brus le na kratko ter končno prosi, da se izkaz odobri.

Računski izkaz se soglasno odobri.

(Dalje prihodnjič.)

So li dvojčki za pleme?

Navadno kmetovalci dvojčkov samic ne puščajo na pleme. Časih pa je človeku le žal takšno teličko mesarju dati, posebno če je žlahtnega plemena, ki je le za drag denar dobiti. Zato bi dobro bilo skušnje v tej reči nabrati in objaviti, da se vedo ljudje po njih ravnati. V obče moremo reči, da so samice ali teličke od dvojčkov za pleme nesposobne, bikiči pa v ta namen dosti dobri.

Tako se je izrekel govedorejec na glasu v Grestenu. Za njim so nekateri nalašč poskusili s telico od dvojčkov pa so isto morali ob konci priznati. Telica je bila tri leta stara pa se ni gonila nič. Od drugod so isto izvedeli, da takšne telice se niso gonile, dokler jim niso dražilnih zdravil dali. Drug živinorejec je imel tako telico, ki se ni gonila do 2½ leta starosti in je bika sprejela le, ko so ji španijolskih muh dali, vendar ni kazala nobenih znamenj pojatve in tudi breja ni postala. Samostan Zwettel je imel kravo vzrejeno od dvojčkov pa potem se ni več gonila in so jo morali mesarju dati, čeravno je bila tako lepa, da so ji na razstavi v Edelhofu premijo prisodili. Temu nasprotno poročajo iz Hrvatskega o treh telicah, ki so bile od dvojčkov in trojčkov vzete pa so vse rade breje postale. Zanimivo bi torej bilo in prav, ko bi več takih skušenj se nabralo in objavilo. Dr. Rueff pravi, da takšne telice od dvojčkov uže od začetka nimajo dovolj dobro razvitih spolovil, marveč uže z napačnimi, neozdravljivimi spolovili pridejo na svet.

Kmetijske novice in izkušnje.

* *Josip Svetič, iz Kranjskega doma*, eden iz med najboljših izvedencev za umetno rejo rib, sprejel je jako častno mesto, katero so mu ponudili v severni Ameriki. Svetič je bil dosedaj vodja največjega zavoda za umetno rejo rib, kar jih je v Evropi, namreč v Scharnstedt-u na Hanoveranskem.

* *Odbor vinarskega kongresa* je v svoji zadnji seji sklenil, prihodnji avstrijski vinarski kongres sklicati 1. 1886 v jeseni in sicer v Bozen na Tirolsko.

* *Občni zbor c. kr. kmetijske družbe Kranjske* bil je v sredo 28. t. m. Podrobneje poročila prinesemo v prihodnjem listu.

* *V. razstava pitane živine na Dunaji* bode kakor dosedaj v prostorih osrednega živinskega semnja v St. Marksu in sicer v času od 27. do 29. marca.

* *Odbor deželne razstave v Buda-Pešti* naznanja, da se je obrok za uglaševanje živali, koja se misli razstaviti, podaljšal do konca svečana t. l.